

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
THE ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE OFFICE OF SONGKHLA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

¹สุธีกานต์ จิตวีระนันรังษี และ ²รุจิราพรณ คงช่วย

¹Suteekan Jitweeranunrangsi and ²Rujirapun Kongchuay

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ประเทศไทย
Songkhla Rajabhat University, Thailand

¹66g180024@parichat.skru.ac.th

Received: January 17, 2025; **Revised:** January 30, 2025; **Accepted:** April 30, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 297 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา และสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5

¹ นักศึกษา สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ระดับ โดยค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านการนิเทศภายในและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ควรใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพและตรงตามบริบทของโรงเรียน รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) To study the academic leadership of school administrators under the Office of Songkhla Primary Educational Service Area 2) To compare the academic leadership of school administrators based on teachers' opinions, classified by educational background, work experience, and school size; and 3) To explore recommendations regarding academic leadership of school administrators in the same area. The sample group consisted of 297 teachers under the Office of Songkhla Primary Educational Service Area 2. Stratified random sampling based on school size and simple random sampling by lottery were applied. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire, with a reliability coefficient of 0.98. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA). The research findings revealed that 1) The overall academic leadership of school administrators, as well as in each aspect, was at the highest level 2) There were no statistically significant differences in academic leadership when classified by educational background and work experience,

but there was a statistically significant difference at the .001 level when classified by school size and 3) Recommendations include that administrators should promote student-centered learning, support continuous teacher development through internal supervision and professional learning communities (PLCs), effectively use educational data for planning and improving quality, and foster an organizational culture that supports collaborative learning among teachers, staff, parents, and the community.

Keywords: Academic Leadership, School Administrators

บทนำ

การจัดการศึกษามีความมุ่งหมายและหลักการ คือต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562: 3)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ตนเองและสังคม

รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสาร ด้วยหลัก เหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม ประการที่ 2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่าง มี วิจารณ์ญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการ ตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ประการที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐาน ของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจในสังคมความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลง ของเหตุการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม ประการที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ประการที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยี ด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการ เรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567: 6-7) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้มีส่วนรับผิดชอบ มีบทบาทสำคัญ ในการจัดการศึกษาโดยตรงทุกระดับการที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ดี มีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับขอบข่ายและ ภารกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญ ใน สถานะหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครู และนักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้อง เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารแล้วจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553: 13)

ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารโรงเรียน เพราะหากผู้บริหาร โรงเรียนมีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะส่งผลให้ผู้ร่วมงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อถือยอมรับและให้ ความร่วมมือ ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสนับสนุน การบริหารจัดการงานวิชาการในสถานศึกษาให้สำเร็จ ผู้บริหารจะต้องใช้ความรู้ความสามารถที่จะ

บริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการ แนวคิดการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนผู้ที่มีส่วนร่วม ส่งเสริมให้สถานศึกษาได้มีการจัดกระบวนการเรียน การสอน กระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ชุมชนและ สังคมมีส่วนร่วม ในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ จัด การศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีวัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ที่ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพได้ทุกช่วงชั้นทั้ง ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 28) นอกจากนี้ สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 222) ได้กล่าวถึง บทบาทความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาไว้ว่า มีความสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มี ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ดี มีความพร้อมในการปฏิบัติตนรวมทั้งแสดงออกถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อยู่เสมอ ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการนำและการบริหารบุคคลในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้จัดกิจกรรมด้าน วิชาการและกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพ (จักรกฤษ วงษ์ชาติ, 2551: 16)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้เป็นข้อมูลและแนวทางปรับปรุง พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 125 แห่ง จำนวนครู 1,201 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน จากนั้น สุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา และสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มีข้อคำถาม 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ 3) ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน จำนวน 6 ข้อ 4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าน้ำหนัก 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end Questionnaire) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์	4.52	0.52	มากที่สุด
2	ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.56	0.49	มากที่สุด
3	ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน	4.57	0.49	มากที่สุด
4	ด้านการส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.57	0.49	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.56	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$, $SD=0.49$) โดยเรียงตามด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ($\bar{X}=4.57$, $SD=0.49$) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.57$, $SD=0.49$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.56$, $SD=0.49$) และด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.52$, $SD=0.52$) ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์	
ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน	38
ควรสื่อสารเป้าหมายและวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนและต่อเนื่องให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน	35
ควรส่งเสริมให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ	33
ควรปรับเป้าหมายและวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของสังคม	20
ควรสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและนักเรียนมีเป้าหมายร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้	19
ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	
ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	32
ควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้	30
ควรมีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อผู้เรียนอยู่เสมอ	26
ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	24
ควรจัดอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ	22
ด้านการออกแบบการเรียนรู้และวัดผลอย่างมีคุณภาพ	23
ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน	
ควรกำหนดเกณฑ์และวิธีการนิเทศและประเมินผลที่ชัดเจนและเป็นธรรม	36
ควรดำเนินการนิเทศและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	32
ควรให้ข้อมูลป้อนกลับที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์แก่ครู	29
ควรส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร	28
ควรใช้ผลการนิเทศและประเมินผลในการพัฒนาครูและปรับปรุงการเรียนการสอน	19

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการนิเทศและประเมินผล	18
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้	
ควรพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้สะอาด ปลอดภัย สวยงาม และเป็นระเบียบ	39
ควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร รวมถึงการจัดระเบียบพื้นที่ใช้งานให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	35
ควรจัดกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	28
ควรมีการยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเด่น และสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	25
ควรจัดหาและพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และบริบทของผู้เรียน	21
ควรส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	19

จากตารางที่ 2 สามารถสรุปข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ได้ดังนี้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจนและทันสมัย พร้อมติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการพัฒนาาร่วมกันอย่างยิ่งย่น

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับผู้เรียน ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ทบทวนหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการนิเทศและประเมินผลอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาครูอย่างตรงจุด พร้อมสร้างความร่วมมือในลักษณะกัลยาณมิตร และส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างยิ่งย่น

4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้ปลอดภัยและเหมาะสม ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน และชุมชน สนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสร้างชุมชนแห่ง การเรียนรู้ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปรายเพื่อสรุปให้ทราบถึงข้อเท็จจริง โดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสนับสนุนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ด้านวิชาการอย่างชัดเจน และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการวางแผนและกำหนดนโยบายทางวิชาการที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการทั้งในระดับครูและนักเรียนอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายังให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครู การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะดา เสงี่ยมยศ (2566: 81) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธ์ โปยขุนทด (2566 :1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพจน์ สุนทราวิรัตน์ (2566: 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาและบริบทของสถานศึกษา อีกทั้งยังมีการดำเนินงาน

โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารเป้าหมายและวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่องทำให้เกิดความเข้าใจร่วมและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบ และสามารถปรับเปลี่ยนเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพในด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปิยะดา เสงี่ยมเอียด (2566: 84) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาในกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปิยะดา เสงี่ยมเอียด (2566: 85) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ผู้บริหาร

สถานศึกษานิเทศการสอนโดยเน้นการพัฒนาครูผ่านการสังเกตการสอน การให้ข้อมูลย้อนกลับและการสนับสนุนทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศและประเมินผลการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกระตุ้น ชี้แนะ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีการเยี่ยมชั้นเรียนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินการสอนมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการสอน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงาน ด้านการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย และดำเนินการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการประเมินผลการสอนโดยใช้เกณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม รวมถึงให้ข้อมูลย้อนกลับ อย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพของครู นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตรที่เน้นความร่วมมือ ความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารกับครู ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ครูมีแรงจูงใจในการปรับปรุงการเรียนการสอน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปิยะดา เสงี่ยมเอียด (2566: 86) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำรง เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำรง เขต 1 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาปลอดภัยและเป็นระเบียบ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจแก่ครู เช่น การยกย่องชมเชย และการสนับสนุนพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในเชิงกายภาพและจิตวิทยา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และชุมชน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้สะอาด ปลอดภัย เป็นระเบียบ และเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งในด้านกายภาพและจิตวิทยา ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูและนักเรียน มีการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือและความรู้สึกเป็น

เจ้าของร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปิยะดา สังเอยัด (2566: 87) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู

2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในทุกระดับการศึกษามีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา และรับรู้บทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะเดียวกัน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการด้านวิชาการอย่างทั่วถึงและเป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกโรงเรียน โดยไม่เลือกปฏิบัติตามคุณวุฒิหรือวุฒิการศึกษาของครู จึงทำให้ครูทุกระดับการศึกษาได้รับการสนับสนุนทางวิชาการอย่างเสมอภาค ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายใน หรือการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสอดคล้องกัน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของชุดาภร มุลมณี (2565: 81) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูทุกช่วงประสบการณ์มีโอกาสรับรู้และมีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในทุกโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร วรรณภากร (2560: 105) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษามีรูปแบบการบริหารจัดการทางวิชาการที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ประสบการณ์ของผู้บริหาร ทักษะคิดในการบริหาร แนวทางการสื่อสารและความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนาวรรณประภา (2560: 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

3.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมร่วมกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน สื่อสารเป้าหมายและวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนและต่อเนื่องให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน ส่งเสริมให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ ปรับเป้าหมายและวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและนักเรียนมีเป้าหมายร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาภรณ์ เรืองเจริญ (2560: 115) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาบริบทของสถานศึกษา ได้แก่ สิ่งแวดล้อม ประเพณี ทรัพยากร วัฒนธรรมองค์กร ความเป็นมา ภารกิจและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง ให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ให้เห็นทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีวิธีการใหม่ๆ ในการดำเนินงานต่างๆ ในสถานศึกษา กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้

3.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ควรมีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อผู้เรียนอยู่เสมอ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถด้านการออกแบบการเรียนรู้และวัดผลอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชิน ประสานพันธ์ (2564: 111) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยหลักสูตรสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความชัดเจน เนื้อหาไม่มากเกินไป มีความชัดเจน ครูสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอ และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดครูผู้สอนให้ได้สอนตรงตามวิชาเอกและตรงตามความถนัด

3.3 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเกณฑ์และวิธีการนิเทศและประเมินผลที่ชัดเจนและเป็นธรรม เพื่อให้ครูทราบถึงมาตรฐานและเกณฑ์การประเมินควรดำเนินการนิเทศและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะสะท้อนถึงพัฒนาการของครูอย่างแท้จริง ควรให้ข้อมูลป้อนกลับที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์แก่ครู เพื่อให้ครูสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนเองได้ ควรส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตรที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและให้กำลังใจแก่ครู ควรใช้ผลการนิเทศและประเมินผลในการพัฒนาครูและปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการนิเทศและประเมินผล เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ (2560: 115) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง กำหนดปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจนโดยการประชุมชี้แจงให้ครูผู้สอนได้ทราบ ให้อำนาจนำ ปรีกษาและร่วมวางแผนในการแก้ปัญหา หากพบปัญหา

อุปสรรคในขณะนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลนำผลการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอนมาสรุป วิเคราะห์เพื่อการประชุมวางแผน และพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย และเป็นมิตร ควรส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้เรียน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดหาทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและเพียงพอ ควรส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของตนเอง และควรส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเดช ไสสิน (2565: 80) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและอุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ให้เพียงพอ และควรใช้จิตวิทยาช่วยในการเสริมแรงบวกให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ วีระวงศ์. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 (2562). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ลาดพร้าว.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2567). แผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- จนิสตา ประทัง. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- จักรกฤษ วงษ์ชาติ. (2551). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณิ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอุดรธานี.

- จักรพจน์ สุนทรวีรัตน์. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง.
- จักรพันธ์ โปยขุนทด. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ชุตากร มุลมณี. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2*. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ทัศนาวรรณประภา. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ปิยะดา เสงี่ยมยศ. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1*. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ยามีละห์ สุก. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 3*. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567*. สงขลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2.
- _____. (2565). *รายงานผลประจำปีการศึกษา 2565*. สงขลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *การบริหารการเปลี่ยนแปลง*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยและพัฒนารูปแบบ
การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ
ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ รุ่นที่2*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.